

Suomeen on saatava yhteiskuntatieteisiin erikoistuneita lukioita

Euroopan neuvosto on julistanut vuoden 2005 Kansaliskasvatuksen teemavuodeksi. Sen tavoitteena on lisätä lasten, nuorten ja aikuisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan toimintaan. Erityisen huomion kohteena ovat koulut. Suomen hallituksen kansalaisvaikuttamisen politiikka-ohjelma tukee osaltaan kansaliskasvatuksen teemavuotta.

Pisa-tutkimukset ovat todistaneet, että Suomessa on monessa suhteessa maailman laadukkain peruskoulu. Parannettavaakin löytyy. Suomalaiset nuoret eivät ole halukkaita osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Päättäjät ovat huolissaan laskevista äänestysprosentteista. Vielä enemmän tulisi olla huolestunut siitä, millaisia nuoria valikoituu tulevaisuuden poliittisiksi päättäjiksi.

Voimme perustellusti esittää kysymyksen, onko meidän koulujärjestelmämme sellainen, että se palkitsee vain passiivisia kuuntelijoita, jotka kokeessa kiltisti tois-tavat oppimansa faktat ja saavat hyvät arvosanat? Palkitaanko sellaisia oppilaita lainkaan, jotka osallistuvat aktiivisesti esimerkiksi oppilaskuntatoimintaan, kouluyhteisön kehittämiseen tai kansalaisjärjestöjen toimintaan?

Valitettavasti on pakko todeta, että nämä todelliset "aktivistit" jäävät usein palkitsematta. Vaativiin liikuntaharrastuksiin osallistuvat saavat ilman muuta koulun tuen ja heidän poissaoloihinsa suhtaudutaan myönteisesti. Yhteiskunnallisesti aktiiviset nuoret, esimerkiksi Espoon nuorisovaltuutetut, eivät aina saa kouluiltaan ymmärrystä yhteiskunnalliselle aktiivisuudelleen. Tällaisten nuorten keskuudesta valikoituvat kuitenkin tulevaisuuden päättäjät. Tulevaisuutemme kannalta olisi hyvä, että yhteiskunnallinen toiminta kiinnostaisi myös kansakunnan parhaita voimia. Aito kansalaisyhteiskunta tarvitsee aktiivisia jäseniä kaikilla tasoillaan.

Lukiojärjestelmäämme kuuluu tällä het-

kellä noin 50 valtakunnallisen erityistehtävän saanutta lukioita. Ne ovat erikoistuneet liikuntaan, kuvataiteisiin, musiikkiin, ilmaisutaitoon, kieliin, luonnontieteisiin ja matematiikkaan. Kristillisissä kouluissa voidaan puolestaan painottaa opintoja uskontoon. Vain yksi on joukosta poissa. Yhteiskuntatieteitä ei ole noteerattu lainkaan. Tämä on merkillistä siinäkin suhteessa, että lukion jälkeisistä jatko-opintopaikoista on runsas neljäsosa yhteiskuntatieteiden piirissä.

Eivätkö myös yhteiskunnallisesti aktiiviset nuoret ansaitsisi mahdollisuutta keskittyä jo lukioaikanaan heitä kiinnostaviin asioihin yhdessä muiden samanhenkisten nuorten kanssa?

Kansaliskasvatuksen teemavuosi olisi mitä oivallisin tapa antaa yhteiskuntatieteellinen erityistehtävä joillekin lukioille, joilla on jo pitkäaikaista näyttöä alan opetuksen kehittämisestä. Se olisi samalla positiivinen signaali päättäjiltä nuorisolle siitä, että myös yhteiskunnallisesti aktiivisia nuoria halutaan tukea luomalla heille mahdollisuudet kehittää omia lahjojaan. Päättäjien tulisikin edetä juhlapuheista konkreettisiin tekoihin. Opiskeleva nuoriso kaipaa signaalia siitä, että myös yhteiskunnalliset aineet ovat panostamisen arvoisia.

HARRI RINTA-AHO
puheenjohtaja

PS. Opetushallitus ja muut viranomaiset järjestävät tämän vuoden aikana useita täydennyskoulutustilaisuuksia historian ja yhteiskuntaopin opettajille. Osa niistä on maksuttomia. Toivon, että mahdollisimman monet meistä voisivat osallistua näihin koulutustilaisuuksiin, vaikka monen kunnan täydennyskoulutusmäärärahat onkin leikattu olemattomiin.

Förbundsnytt

Så är ett läsår åter till ända. Det är inte klokt hur snabbt en vår går – åtminstone om man som undertecknad haft förmånen att vara alterneringsledig hela terminen. I förbifarten sagt är detta något som jag varmt rekommenderar alla kolleger att pröva på. Alla batterier behöver laddas någon gång.

Frågorna i vårens studentskrivningar gav säkert en föraning om frågorna i ämnesrealen från nästa vår kommer att se ut. Får bara hoppas att nämnden nästa gång är noggrannare vid översättningen av frågorna – den här gången fanns åtminstone tre fatala översättningsfel som direkt förändrade frågans innebörd på svenska. T.ex. jokeruppgiften om ekonomin blev delvis obegriplig av denna anledning. Så lär man sig ju också som lärare lite nytt – för mig själv hörde begreppet "enhetsspolitikens tid", som sades vara en allmän benämning på tiden 1899-1917, inte till min aktiva vokabulär...

Nästa läsår för med sig en hel del förändringar för oss historielärare. Nu får vi dels skörda frukterna av det gångna läsårets läroplansarbete och många av oss får hoppeligen möjlighet att skapa och utforma nya kurser. För de som börjar gymnasiet nästa år undervisar vi nu två lika ämnen, och i många skolor kommer nästa års nybörjare redan under sitt första gymnasieår att läsa den obligatoriska kursen i samhällskunskap – som vanligen tidigare varit förlagd till abiåret. Detta ställer nya krav på oss lärare – liksom den andra obligatoriska kursen nationalekonomi.

Nästa vår får vi också konkret se hur ämnesrealen kommer att fungera i praktiken. Eftersom normalfördelningen bör gälla för alla prov, kommer som bekant en viss procent av alla skribenter att få underkänt vitsord och en liknande procent det högsta vitsordet. Det här försätter oss realämneslärare i en helt ny situation, och jag utgår från att nästa vår kommer att vara fylld av både behagliga och obehagliga överraskningar för oss. Visst blir det en stor utmaning för alla lärare att vägleda sina elever till så fina resultat som möjligt – och

resultatet av de mödorna kommer att synas mycket konkret.

För dessa förberedelser vill jag påminna om förbundets intressanta och nyttiga sommarkurser. Program och anmälningsanvisningar finns i detta nummer av Kleio och i vårt medlemsbrev. Vi är glada över att kunna erbjuda fortbildningskurser till ett rimligt pris – jämför t.ex. bara vad andra utbildningsarrangörer som erbjuder kurser och fortbildning tar för deltagaravgifter! Det lönar sig också att regelbundet gå in på förbundets hemsida www.hyol.fi där du finner uppdaterad information om t.ex. höstens finsk-estniska historielärardagar, som man kan ansöka om att få delta i.

En riktigt skön sommar, önskar

STURE LINDHOLM